دیسان کتێبی 'بووژاندنەوەی مێژووی زانایانی کورد' (بەرگی 3 و 4)

ئەم ووتارە لە ڕاستیدا درێژەی ووتاری پێشووترە (بەشی 233) و لە باسی ناساندنی کتێبی بەنرخی مامۆستا محەممەد عەلی قەرەداغیدایە بە ناوی 'بووژاندنەوەی مێژووی زانایانی کورد لە ڕێگەی دەستخەتەکانیانەوە.' کە تێیدا سەرنجی بەرگی 3 و 4 م داوە لە پەیوەندی ئەو دەستنووسانەدا کە لە بۆکان و دەوروبەری نووسراونەتەوە:

بەرگی سێهەم:

1. لاپەڕە 12، ژمارە 3، 39087(د.ص) کۆمەڵێک دانراوە وەک قطرالعارض، سلم الوصول فی علم الوصول، محەممەد سەعیدی مەریوانی، ساڵی 1312 لە تۆرجان نووسیویەتەوە.
2. لاپەڕە 14، ژمارە 1، 20383(د.ص)، کۆمەڵێک دانراوە لە تەجوید و ئەدەبدا، ساڵی 1348 لە گوندی زەنبیل و دواتریش لە ساوجبلاغ بە دەستی سەید محەممەد نووسراوە.
3. لاپەڕە 21، ژمارە 2، 42203(د.ص)، شەرحی قەسیدەی بوردییە، سەعدی کوڕی محەممەدی کوڕی بەهلوولی موکری نووسیویەتیەوە.
4. لاپەڕە 28، ژمارە 148، مافدانەوەیەک: شێعری خۆش و گاڵتەی مەلا ڕەحمانی مەریوانی موعەننەک:

... وقاقائنا من بزم و رزم معنک

و تقتقه والقوریات بلا کفر

(پەراوێز: من بەندەی موعەننەکم/ دەر قەریەی حاجی لەکم/ موحتاجی گۆشتی لەکلەکم! (حاجی لەکی لای میاندواو)

5. لاپەڕە 40، ژمارە 150، 'الملتقط' ی مەلا عوسمانی دارقوتە:10 نامیلکەیە، یەک لەوانە،ژمارە 6، نامیلکەی ئادابی مامۆستا مەلا عەلی قزڵجییە (یەک لاپەڕە).
6. لاپەڕە 88، ژمارە ، 159، بنەماڵەی بەردەڕەشیی بانەیی، گەلێک یادداشتی مێژوویی تێدایە و یەک لەوان باسی تاعوونی ساڵی 1310 دەکات لە شاروچکەی ساباڵاغ
7. لاپەڕە 111، ژمارە ، 164، ئاماژەیەک بە کەشکۆڵی مەلا عەبدوڵڵای قزڵجی (کە نازانم لە قزڵجییەکانی بۆکانە یان نا؟) و مامۆستا دەنووسێت دەستنووسەکە لە کتێبخانەکەی خۆمدایە.
8. لاپەڕە 139، ژمارە ، 168، ناو لە دەسنووسی نامیلکەیەکی مامۆستای قزڵجی دەبات لە باسی مەصدەر و صیغەکانی کە لە دارالمخطوطات ی بەغدا (سەددامی پێشوو)دایە.
9. لاپەڕە 254، ژمارە ، 191، باسی دەستنووسێک کە زۆر ڕووداوی مێژوویی ناوچەکەی تۆمار کردووە و یەک لەوانە شەڕی محەممەد خانە لەگەڵ گەورک و بانە و...
10. لاپەڕە 266، ژمارە ، 195، دانراوەکانی قزڵجی. مامۆستا مەلا عەلی کوڕی مەلا محەممەدی کوڕی مەلا مەحموودی قزڵجی (1225 – 1295) نووسەر ناوی 12 کتێب و نامیلکەی قزڵجی نووسیوە و لە باسی باووباپیرانی قزڵجیدا دەڵێت خۆی ناوی خوی بەم چەشنە هێناوە: عەلی کوڕی محەممەد کوڕی عەلی کوڕی ئبڕاهیم. (لام وایە مامۆستا ناوی دوو مەلاعەلی قزڵجی لێ تێکەڵ بووبێت).

بەرگی 4:

لە ووتاری ژمارە 13 دا ئاماژەم بە 4 دەستنووس کرد کە مامۆستا قەرەداغی گوتوویەتی لە گوندی بۆکان نووسراونەتەوە، بەڵام تایبەتمەندییەکانیانم ڕانەگەیاند. ئەوە ئەو چوار کتێبەن:

لاپەڕە 13، ژمارە 19، 35812 (د.ص)، شەرحی تەفتازانی بە سەر تەفسیری زەنجانییەوە (سەعدەینی)، ڕەسووڵی کوڕی محەممەد ساڵی 1284 لە مەدرەسەی بۆکان نووسیویەتەوە. هەندێک لە حاشیەکانیشی لە ساباڵاغ و ڕەواندز نووسراونەتەوە.

لاپەڕە 13، ژمارە 20، 168322 (د.ص)، شەرحی سەعدوڵڵا، لملا احمد الگروێ، سەعدەددین ساڵی 1293 لە شاروچکەی بۆکان نووسیویەتەوە.

لاپەڕە 14، ژمارە 21، 13918 (د.ص)، مەنظومەی فەرائیضی قزڵجی، ناسری کوڕی مەلا شێخی سورچی ساڵی 1309 لە گوندی بۆکان نووسیویەتەوە.

لاپەڕە 14، ژمارە 22، 15756 (د.ص)، ترغیب المشتاق فی احکام الطلاق، دانراوی شێخ عبدولموعطیی سەملاویی، ڕەسووڵی کوڕی ئەحمەدی ناسراو بە مەنگوڕ، ساڵی 1313 لە گوندی بۆکان لە خزمەتی شیخولئیسلامدا لەبەر خاتری ئەحمەدی کوڕی نووسیویەتەوە.

لاپەڕە 15، ژمارە 34، 20752 (د.ص)، مەنزوومەی فەرائیضی قزڵجی، عەبدولسەمیعی چنارەیی ساڵی 1314 لە گوندی بیارە نووسیویەتەوە.

لاپەڕە 18، ژمارە 4، 1/19789 (د.ص)، هەندێ شیعری فارسی قزڵجی، مەلا محەممەدی کوڕی قزڵجی محەممەدی ابن الحاج ی بانەیی لە گوندی تورجان نووسیویەتەوە.

هەروەها لە ووتارەکەی خۆمدا باسی 3 کتێبم کردبوو کە لە حەمامیان نووسراونەتەوە. ئەوەش تایبەتمەندییان:

لاپەڕە 21، ژمارە 4، 1/16209 (د.ص)، الصمدیە، لەگوندی حەمامیان لە خزمەتی مامۆستا مەلا عەلی تالشیدا ساڵی 1281 نووسراوەتەوە.

لاپەڕە 21، ژمارە 6، 1/3049 (د.ص)، حاشیە بە سەر سەیید شەریفەوە، لە گوندی حەمامیان نووسراوەتەوە. لەو ساڵەدا چاوەقوولە لە سابڵاغ و دەوروبەری داکەوتووە و چەند پیاوی ناوداری ناوچەکە پێی مردوون لەوانە: مەلا عەبدولحەکیم و شێخ عەبدۆلڕەحیم . لە شوێنێکی دیکەدا دەڵێ دەستخەتەکە لە ساڵی 1289 دا بە دەستی "عبدالقادر الاسکیبغدادی" نووسراوەتەوە.

لاپەڕە 21، ژمارە 8، 15544 (د.ص)، تفصیل الجرجانی، محەممەد ساڵی 1304 لە گوندی حەمامیان لە ژێر سێبەری چناردا نووسیویەتەوە.

لاپەڕە 25، ژمارە 4، 1/6957 (د.ص)، حاشیەی عبدالحکیم و اسماء الله، جلال الدین کوڕی عەبدولرەحمان ساڵی 1272 لە ڕەواندز نووسیویەتەوە و دوایی لە گوندی تورجان لە سەر نوسخەی مەولانا عەلی قزڵجی موقابەلەی کردووە.

لاپەڕە 33، ژمارە 10، 1/20738 (د.ص)، قول احمد، محەممەد لە ساڵی 1309 لە گوندی عەرەب ئۆغڵووی خواروو لە خزمەتی مامۆستا مەلا ساڵحی پێنجوێنی نووسیویەتەوە.

لاپەڕە 36، ژمارە 13، 2/20738 (د.ص)، قەرەباغیی، ساڵی 1310 لە گوندی قەهراباد کە گوندێکە لە ناوچەی موکری، محەممەد کوڕی مەلا ظاهیر نووسیویەتەوە.

محەممەد عەلی قەرەداغی؛ *"بووژاندنەوەی مێژووی زانایانی کورد لە ڕێگەی دەستخەتەکانیانەوە"* ؛ بەرگی یەکەم: بەغدا 1998؛ بەرگی دووهەم: بەغدا 1999؛ بەرگی سێهەم: بەغدا 2000؛ بەرگی چوارەم: بەغدا 2002؛ بەرگی پێنجەم: بەغدا 2003